

Tjugotvå sekunder som förändrade allt

Berättelse

Söndagen den 28 februari 2016 var en av de största kvällarna i filmvärlden. I Dolby Theatre i Hollywood, Los Angeles, hölls den 88:e Oscarsgalan – det mest kända och eftertraktade filmpriset i världen. Kvällens värd var den amerikanske komikern Chris Rock, och hundratals miljoner människor satt framför sina tv-apparater i olika delar av världen. Bland alla kända ansikten i salongen fanns en 27-årig kvinna från Göteborg: Alicia Vikander.

På röda mattan

Innan galan började gick gästerna på den röda mattan, där fotografer och journalister väntade. Alicia, klädd i en gul klänning, stannade till och svarade på frågor. Hon dolde inte att hon var nervös. Hon berättade att hon hade "fjärilar i magen" och att det kändes överkligt att över huvud taget få vara på plats. Det var inte konstigt att hon var spänd. Hon var nominerad i en av kvällens mest bevakade klasser: bästa kvinnliga biroll.

Nomineringen gällde hennes insats i filmen "The Danish Girl", där hon spelade konstnären Gerda Wegener vid sidan av Eddie Redmayne. I samma klass tävlade fyra erfarna och hyllade skådespelare: Jennifer Jason Leigh, Rooney Mara, Rachel McAdams och Kate Winslet. Bara en av de fem skulle få behålla statyetten, och ingen visste på förhand vem det skulle bli.

Namnet i kuvertet

När det blev dags för priset kom skådespelaren J.K. Simmons in på scenen. Enligt traditionen delas priset för bästa kvinnliga biroll ofta ut av den som vann motsvarande manliga pris året innan – och Simmons hade vunnit för "Whiplash". Han presenterade de fem nominerade, höll upp kuvertet och öppnade det. I några sekunder var det tyst i salongen. Sedan läste han namnet högt: "Alicia Vikander!"

Kameran fångade hennes första reaktion. Hon tog ett djupt andetag, log och såg nästan förvånad ut. Hon kramade dem som satt närmast och reste sig sedan för att gå upp på scenen. Där tog hon emot den lilla guldfärgade statyetten – föremålet som så många i branschen drömmer om hela sina liv.

Talet

Trots all nervositet höll Alicia ett varmt och personligt tal. Hon tackade Akademien och alla som hade arbetat med filmen. Mest minnesvärt var det hon sa till sina föräldrar: att de hade gett henne tron på att allting är möjligt – även om hon själv aldrig skulle ha vågat tro att just detta skulle hända. Hon vände sig också till Eddie Redmayne och kallade honom den bästa skådespelarpartnern. Hon sa att hon inte hade klarat det utan honom, och att han hade fått henne att höja sitt eget spel.

Med segern blev Alicia Vikander den andra svenska skådespelaren någonsin att vinna en Oscar i den här kategorin. För en svensk publik var det en stor stund. En ung kvinna från Göteborg stod nu på filmvärdens allra största scen.

En längre resa bakom ögonblicket

Det korta ögonblicket på scenen rymde en lång historia. Som barn och tonåring hade Alicia inte drömt om film, utan om dans. Hon hade tränat balett i många år och till och med flyttat ensam till Stockholm som femtonåring för att satsa på en professionell karriär. Men kroppen höll inte. Återkommande skador tvingade henne att inse att framtiden som dansare var stängd.

I stället för att se det som ett nederlag valde hon en ny väg och började med skådespeleri. Det som hon hade lärt sig av baletten – disciplin, närvaro och förmågan att uttrycka känslor – följde med henne in i det nya yrket. Bara några år senare stod hon på Oscarsscenen. Den dröm hon en gång hade förlorat hade till slut lett henne fram till en annan, kanske ännu större.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
eftertraktad	som många vill ha eller vinna
salong	en stor sal där publiken sitter
dölja	att gömma något, inte visa det
överklig	som känns som en dröm, inte sann
bevakad	som många följer och uppmärksammar
insats	det man presterar eller gör
nominering	att vara utvald som en av dem som kan vinna
statyett	en liten figur av till exempel metall
minnesvärt	värt att minnas, som man inte glömmer
nederlag	en förlust, motsatsen till seger
disciplin	förmågan att hålla fast vid rutiner och regler
närvaro	att vara helt och fullt på plats i stunden

Läsförståelsefrågor

1. Vilken gala handlar texten om, och var och när hölls den?
 1. Guldbaggegalan i Göteborg, 2015
 2. den 88:e Oscarsgalan i Dolby Theatre i Hollywood, 28 februari 2016
 3. Filmfestivalen i Cannes, 2016
2. Vem var värd för galan?
 1. J.K. Simmons
 2. Eddie Redmayne
 3. Chris Rock
3. I vilken klass var Alicia nominerad?
 1. bästa kvinnliga huvudroll
 2. bästa kvinnliga biroll
 3. bästa regi
4. Vilken film var hon nominerad för?
 1. "Ex Machina"
 2. "Tomb Raider"
 3. "The Danish Girl"
5. Vem delade ut priset, och varför var det ofta den personen?
 1. Chris Rock, eftersom han var värd
 2. J.K. Simmons, eftersom han hade vunnit motsvarande manliga pris året innan
 3. Eddie Redmayne, eftersom han spelade i samma film
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Fem skådespelare var nominerade i samma klass.
 2. Alicia bar en gul klänning.
 3. Alicia var den första svenska skådespelaren någonsin att vinna i kategorin.
 4. Alicia tackade sina föräldrar i sitt tal.
 5. Alicia grät när hon kom upp på scenen.
7. Förklara med egna ord vad Alicia menade när hon tackade sina föräldrar.
8. Varför kan man säga att Alicias seger var en stor stund just för en svensk publik? Ge stöd från texten.
9. Texten säger att det hon lärde sig av baletten "följde med henne in i det nya yrket". Ge minst två exempel ur texten på vad hon tog med sig.
10. Varför tror du att Alicia såg "nästan förvånad ut" när hennes namn lästes upp?

11. Sista meningen säger att den förlorade drömmen ledde henne fram till “en annan, kanske ännu större”. Vad tror du menas med det? (inferens/tolkning)

Diskussionsfrågor

- Alicia sa att hennes föräldrar gav henne tron på att “allting är möjligt”. Vem har gett dig stöd och tro på dig själv?
- Hon var nervös trots att kvällen var positiv. Hur hanterar du själv nervositet inför något viktigt?
- Texten beskriver hur kunskaper från dansen kom till nytta i ett helt annat yrke. På vilka sätt kan erfarenheter från ett område hjälpa en i ett annat?
- Vad tror du krävs för att gå från en förlorad dröm till en ny? Talang, tur, hårt arbete eller något annat?
- **Skriv (4 meningar):** Beskriv ett ögonblick då något du arbetat länge för till slut lyckades, för dig eller någon du känner.